

## Pradžia>Šeimos teisė ir paveldėjimas>Santuokos ir registruotos partnerystės turtiniai klausimai>Sutuoktinių turto teisinis režimas

### Sutuoktinių turto teisinis režimas

Suomija

#### 1 Ar šioje valstybėje narėje yra nustatytas teisinis sutuoktinių turto teisinis režimas? Kas juo numatyta?

Suomijos sutuoktinių turto teisinis režimas grindžiamas atidėto visiško sutuoktinių turto bendrumo sąvoka. Tai reiškia, kad santuokos laikotarpiu turto nuosavybė yra atskira, tačiau jeigu santuoka pasibaigia, turtas sutuoktiniams padalijamas lygiomis dalimis.

Sudarius santuoką, sutuoktinių turto nuosavybė nepakinta. Pagal Suomijos Santuokos įstatymą (suom. *Avoliittolaki* 234/1929) sutuoktiniui iki santuokos priklausęs turtas santuokos laikotarpiu ir toliau laikomas to sutuoktinio turtu. Bet kuris turtas, kurį sutuoktinis santuokos laikotarpiu įgyja kaip palikimą arba dovaną, ir toliau laikomas jo turtu. Atskiras yra ne tik turtas, bet ir skolos, o tai reiškia, kad už kiekvieno sutuoktinio skolas, patirtas iki santuokos ar santuokos laikotarpiu, atsako tik jis vienas. Tačiau abu sutuoktiniai bendrai atsako už skolą, kurią sutuoktinis patyrė šeimai išlaikyti.

Pagal Suomijos sutuoktinių turto teisinį režimą kiekvienas sutuoktinis turi santuokinę teisę į kito sutuoktinio turtą. Tai reiškia, kad kiekvienas sutuoktinis arba mirusio sutuoktinio našlys ir įpėdiniai turi teisę į pusę sutuoktinių grynojo turto, kai pasibaigus santuokai padalijamas sutuoktinių turtas. Santuokinė teisė taikoma visam turtui, neatsižvelgiant į tai, kada ir kaip sutuoktiniai įgijo arba gavo turtą iki santuokos. Tačiau sutuoktiniai, sudarydami susitarimą dėl sutuoktinių turto, gali pasirinkti netaikyti santuokinės teisės savo santuokai. Be to, bet kuris turtas, kurį sutuoktinis gavo pagal dovanojimo aktą, testamentą arba nuostatą dėl naudos gavėjo, kuriuose numatoma, kad būsimas gavėjas sutuoktinis neturi santuokinės teisės į atitinkamą turtą, taip pat nėra santuokinės teisės objektas.

#### 2 Kaip sutuoktiniai gali susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo? Kokie formalūs reikalavimai taikomi šiuo atveju?

Sutuoktiniai iki santuokos sudarymo arba santuokos laikotarpiu gali sudaryti susitarimą dėl sutuoktinių turto. Susitarimas dėl sutuoktinių turto turi poveikį sutuoktinių turto padalijimui. Pavyzdžiui, sutuoktiniai gali susitarti, kad sutuoktinis neturi santuokinės teisės į bet kurį kitam sutuoktiniui priklausantį turtą, kiekvienam sutuoktiniui lieka jo turtas. Sutuoktiniai taip pat gali susitarti, kad tam tikras turtas nėra dalijamas kaip sutuoktinių turtas.

Susitarimas dėl sutuoktinių turto turi būti sudarytas raštu, su nurodyta data ir parašu. Be to, jį turi patvirtinti du nesuinteresuoti asmenys. Susitarimas dėl sutuoktinių turto įsigalioja, kai jį užregistruoja vietos registro tarnyba [suom. *maistraatti*] (arba, nuo 2020 m. pradžios, Skaitmeninių ir gyventojų duomenų paslaugų agentūra [*Digi- ja väestötietovirasto*] ).

#### 3 Ar yra laisvės susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo apribojimų?

Santuokos įstatyme nustatyti tam tikri tokio turto, kaip sutuoktinių bendras būstas arba kilnojamasis namų ūkio turtas, administravimo apribojimai. Sutuoktinis be kito sutuoktinio rašytinio sutikimo negali perleisti nekilnojamojo turto, kuris yra skirtas naudoti kaip bendras sutuoktinių būstas. Be kito sutuoktinio sutikimo sutuoktinis negali perleisti nuomos ar kitų teisių, suteikiančių galimybę valdyti butą, skirtą naudoti kaip bendrą sutuoktinių būstą, taip pat kilnojamojo turto, priskiriamo abiejų sutuoktinių naudojimams namų ūkio reikmenims, bet kurių reikalingų kito sutuoktinio naudojamų įrankių arba kilnojamojo turto, skirto kitam sutuoktiniui arba vaikams naudoti asmeniškai.

Sutuoktinių turto padalijimas gali būti pakoreguotas, jeigu kitais atvejais padalijus turtą būtų gautas nepagrįstas rezultatas arba kitas sutuoktinis gautų nepagrįstą finansinę naudą. Tai reiškia, kad individualiu atveju, remiantis pagrįstais argumentais, galima nukrypti nuo normų, kurios dalijant sutuoktinių turtą būtų taikomos kitais atvejais. Svarstant galimybę pakoreguoti sutuoktinių turto padalijimą, ypatingas dėmesys turi būti skiriamas santuokos trukmei, sutuoktinių veiklai bendro namų ūkio labui ir turto kaupimui ir išsaugojimui, taip pat kitiems panašiams su sutuoktinių finansine padėtimi susijusiems faktams. Koreguojant sutuoktinių turto padalijimą, gali būti priimta nutartis, kad: sutuoktinis pagal santuokinę teisę negali gauti kito sutuoktinio turto arba kad minėta teisė apribojama; dalijant sutuoktinių turtą tam tikram turtui visiškai arba iš dalies netaikoma santuokinė teisė; visas turtas arba jo dalis, kuriems pagal sutuoktinių susitarimą netaikoma kito sutuoktinio santuokinė teisė, dalijant turtą visiškai arba iš dalies laikomas turtu, kuriam taikoma kito sutuoktinio santuokinė teisė.

#### 4 Koks yra santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) ar santuokos panaikinimo teisinis poveikis sutuoktinių turtui?

Kai nagrinėjama su santuokos nutraukimu susijusi byla arba kai santuoka yra pasibaigusi, sutuoktinių turtas turi būti dalijamas, jeigu to pareikalauja sutuoktinis arba mirusio sutuoktinio įpėdinis. Taip dalijant sutuoktinių turtą, santuokinė teisė realizuojama nustatant sumą, kurią sutuoktinis, kurio grynasis turtas yra didesnis, turi perduoti kitam sutuoktiniui. Jeigu nė vienas sutuoktinis neturi santuokinės teisės į kito sutuoktinio turtą, sutuoktinių turtas turi būti ne dalijamas, o atskiriamas. Jeigu sutuoktiniai turi bendro turto, minėtas turtas turi būti padalijamas gavus prašymą, kai sutuoktinių turtas dalijamas arba atskiriamas.

Be to, sutuoktinių turtas taip pat gali būti padalijamas, jeigu sutuoktinių, kurių turto klausimai reglamentuojami pagal Suomijos teisę, atžvilgiu yra priimtas užsienio teismo sprendimas dėl gyvenimo skyrium patvirtinimo. Tačiau turto negalima padalyti, jeigu priėmus sprendimą dėl gyvenimo skyrium patvirtinimo sutuoktiniai vėl pradeda gyventi kartu.

#### 5 Koks yra vieno iš sutuoktinių mirties poveikis sutuoktinių turto teisiniui režimui?

Iš esmės tomis pačiomis normomis vadovaujamosi, kai santuoka pasibaigia dėl vieno iš sutuoktinių mirties.

Jeigu miręs sutuoktinis paliko tiesioginių įpėdinių (vaikų arba jų palikuonių), našlys (-ė) ir mirusiojo (-osios) įpėdiniai gali prašyti padalyti sutuoktinių turtą. Taip dalijant sutuoktinių turtą, pagrindinė taisyklė yra padalyti visą turtą vienodomis dalimis. Pusė turto atitenka pergyvenusiam sutuoktiniui, o kita pusė padalijama įpėdiniams. Tačiau jeigu našlys (-ė) turi daugiau turto negu miręs sutuoktinis, našlys (-ė) turi teisę pasilikti visą savo turtą.

Jeigu santuoka pasibaigia dėl sutuoktinio mirties, tačiau miręs sutuoktinis nepaliko tiesioginių įpėdinių, našlys (-ė) paveldi visą mirusio sutuoktinio turtą, nebent miręs sutuoktinis testamente yra nurodęs kitaip. Tokiu atveju sutuoktinių turtas į pirmiau mirusio sutuoktinio turtą ir pergyvenusio sutuoktinio turtą nedalijamas. Taikoma bendra taisyklė, kad tik po abiejų sutuoktinių mirties paskutinio likusio sutuoktinio turtas turi būti vienodomis dalimis padalijamas abiejų sutuoktinių įpėdiniams. Našlys (-ė) negali testamentine išskirtine palikti to, kas tokiu būdu atitektų pirmo mirusio sutuoktinio įpėdiniams.

Pergyvenęs sutuoktinis gali ir toliau valdyti nepadalytą mirusio sutuoktinio turtą, nebent tiesioginiai įpėdiniai reikalauja padalyti turtą arba to reikalaujama pagal mirusio sutuoktinio palikto testamento sąlygas. Tačiau, jeigu našlys (-ė) neturi kito tinkamo gyventi būsto, pergyvenęs sutuoktinis turi teisę ir toliau valdyti nepadalytą bendrą sutuoktinių būstą ir visą įprastą kilnojamąjį namų ūkio turtą.

#### 6 Kuri institucija turi kompetenciją priimti sprendimą byloje, susijusioje su sutuoktinių turto teisiniu režimu?

Suomijoje valdžios institucijos savo iniciatyva nepradeda su sutuoktinių turtu susijusių procedūrų. Jeigu sutuoktiniai nepasiekia susitarimo dėl turto padalijimo, apylinkės teismas (suom. *käräjäoikeus*), gavęs prašymą, paskiria administratorių sutuoktinių turtui padalyti.

## 7 Koks yra sutuoktinių turto teisinio režimo poveikis vieno iš sutuoktinių ir trečiosios šalies teisiniams santykiams.

Paprastai dėl santuokos neribojama sutuoktinio teisė sudaryti susitarimus, tačiau santuokos laikotarpiu kiekvienas sutuoktinis turi teisę priimti sprendimus dėl savo turto be kito sutuoktinio sutikimo.

Be to, sutuoktinis pagal teisės aktus tiesiogiai neatsako už kito sutuoktinio skolą. Tačiau sutuoktiniai privalo kartu padengti skolą, kurią šeimai išlaikyti prisiėmė tik vienas iš sutuoktinių, taip pat mokėti nuomą už bendrą sutuoktinių butą. Savo bendro buto nuomos sutartį sutuoktiniai gali nutraukti tik kartu, net jeigu nuomos sutartį pasirašė tik vienas sutuoktinis.

Pagal Santuokos įstatymą saugomos kreditorių teisės, taigi, sutuoktinis negali kreditoriams privalomu būdu atsisakyti savo teisių į sutuoktinių turto padalijimą. Jeigu, dalijant sutuoktinių turtą, sutuoktinis perdavė kitam sutuoktiniui arba kito sutuoktinio įpėdiniams turtą, kurio vertė gerokai viršija tai, kas turėjo būti perduota, padalijimą galima atšaukti ir turtą priskirti bankrutuojančio asmens turtui.

## 8 Trumpas sutuoktinių turto padalijimo, įskaitant pasidalijimą, paskirstymą ir likvidavimą, tvarkos šioje valstybėje narėje aprašas.

Suomijoje valdžios institucijos savo iniciatyva nepradeda su sutuoktinių turtu susijusių procedūrų. Kai nagrinėjama su santuokos nutraukimu susijusi byla arba kai santuoka yra pasibaigusi, sutuoktinių turtas turi būti dalijamas, jeigu to pareikalauja sutuoktinis arba mirusio sutuoktinio įpėdinis. Jeigu nė vienas sutuoktinis neturi santuokinės teisės į kito sutuoktinio turtą, sutuoktinių turtas turi būti ne dalijamas, o atskiriamas.

Dalijant sutuoktinių turtą dėl santuokos nutraukimo, pagrindinė taisyklė yra padalyti visą turtą lygiomis dalimis, nebent sutuoktiniai sudarė susitarimą dėl sutuoktinių turto. Be to, sutuoktinių turto padalijimą galima pakoreguoti, jeigu priešingu atveju būtų gautas nepagrįstas rezultatas. Jeigu turtas dalijamas arba atskiriamas, gavus prašymą taip pat turi būti padalijamas bendras sutuoktinių turtas.

Kai santuoka pasibaigia dėl sutuoktinio mirties ir miręs sutuoktinis palieka tiesioginių įpėdinių (vaikų arba jų palikuonių), našlys (-ė) ir mirusiojo (-osios) įpėdiniai gali prašyti padalyti sutuoktinių turtą. Taip dalijant turtą, pagrindinė taisyklė yra padalyti visą turtą vienodomis dalimis. Pusė turto atitenka pergyvenusiam sutuoktiniui, o kita pusė padalijama įpėdiniams. Kita vertus, jeigu pergyvenęs sutuoktinis turi daugiau turto negu miręs sutuoktinis, pergyvenęs sutuoktinis visada turi teisę pasilikti visą savo turtą. Jeigu santuoka pasibaigia dėl sutuoktinio mirties, tačiau miręs sutuoktinis nepaliko tiesioginių įpėdinių, pergyvenęs sutuoktinis paveldi visą mirusio sutuoktinio turtą, nebent miręs sutuoktinis testamente yra nurodęs kitaip. Taikoma bendra taisyklė, kad tik po abiejų sutuoktinių mirties paskutinio likusio sutuoktinio turtas turi būti vienodomis dalimis padalijamas abiejų sutuoktinių įpėdiniams.

Šalys gali turtą pasidalyti pačios tarpusavio susitarimu (turto pasidalijimas pagal susitarimą). Jeigu šalys susitarimo nepasiekia, gavus vieno iš sutuoktinių prašymą, turtą padalija teismo paskirtas administratorius (teismo paskirtas turto padalijimas).

Kai turtas pasidalijamas pagal susitarimą, pasidalijimas turi būti įformintas dokumentu, jame turi būti data ir parašas. Be to, jį turi patvirtinti du nesuinteresuoti asmenys. Jeigu turtą dalija administratorius, turto padalijimas turi būti įformintas dokumentu, kurį pasirašo administratorius.

Dokumentas turi būti pateiktas vietos registro tarnybai (nuo 2020 m. pradžios – Skaitmeninių ir gyventojų duomenų paslaugų agentūrai), kad ši jį įregistruotų. Turto padalijimo dokumento registracija apsaugo kiekvieną sutuoktinį nuo kito sutuoktinio kreditorių vykdomo išieškojimo; ji neturi kitokios įtakos turto padalijimo tarp šalių galiojimui.

## 9 Kokia procedūra ir dokumentai ar informacija paprastai reikalingi nekilnojamojo turto registracijai?

Turto nuosavybė gali būti įregistruojama pateikus prašymą įregistruoti nuosavybės teises. Nuosavybės teisių registracija įtraukiama į viešą nuosavybės teisių ir hipotekos registrą. Kai įregistruojamos nuosavybės teisės į turtą, nuosavybės teisių liudijime nurodomas naujas savininkas.

Jeigu dėl turto padalijimo arba atskyrimo pasikeičia turto nuosavybė, teikiant prašymą įregistruoti nuosavybės teises Suomijos Nacionalinei žemės tarnybai [suom. *Maanmittauslaitos*] turi būti nusiunčiamas susitarimo padalyti arba atskirti turtą originalas, turto padalijimo priežasčių paaiškinimas (pvz., apylinkės teismo pranešimas, kuriuo nurodoma, kad teisme pradėta byla dėl santuokos nutraukimo) ir perleidimo mokesčio sumokėjimo kvitas.

Įsigaliojus turto padalijimui, pradedamas skaičiuoti turto nuosavybės teisių įregistravimo laikotarpis. Nuosavybės teisių įregistravimo laikotarpis yra šeši mėnesiai.

Paskutinis naujinimas: 15/02/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.